

RAADSBSLUIT

Datum: donderdag 5 maart 2020

De gemeenteraad van de gemeente Papendrecht,
gelezen het voorstel van het college van 2020-01-21T00:00:00+01:00,

gelet op
artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden

Participatiewet

Wet inburgering 20..

besluit:

1. De uitvoering van de Wet inburgering vanaf 1 januari 2021 in principe regionaal beleggen onder de voorwaarden dat:

- De Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden de uitvoering voor de gehele doelgroep van de Wet inburgering voor zijn rekening neemt, ook als personen niet (meer) tot het bestand van de Sociale Dienst Drechtsteden behoren.
- De Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden de lokale verankering borgt door maatschappelijke organisaties die lokaal werkzaam zijn (zoals Vluchtelingenwerk en Sterk Papendrecht) een rol te geven in het nieuwe inburgeringsstelsel.
- De financiële middelen toereikend zijn.

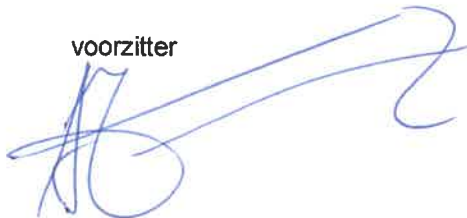
2. Het DSB met bijgevoegde conceptbrief over uw besluit informeren.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 5 maart 2020,

griffier

voorzitter

Aan de gemeenteraad

datum 24 september 2019
behandeld door R. Leuris
ons kenmerk
doorkiesnummer 14078
Onderwerp Verandering
Inburgering

Geachte mevrouw, heer,

Met deze brief willen wij u informeren over de nieuwe Wet inburgering die op dit moment in voorbereiding is en naar verwachting op 1 januari 2021 in werking zal treden.

Leeswijzer

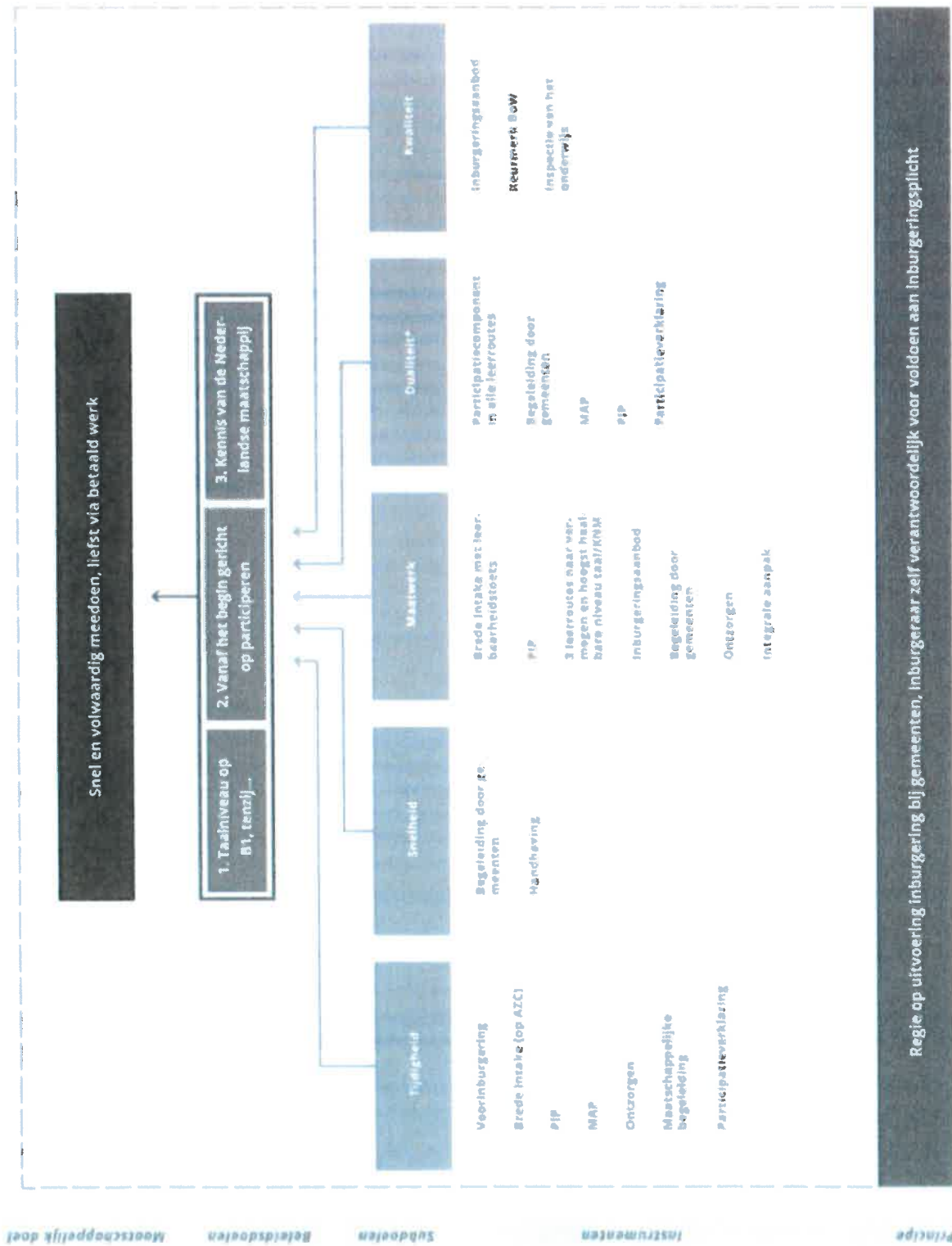
Wij gaan hierna eerst kort in op de aanleiding en het doel van het wetsvoorstel. In de figuur op blz. 2 wordt het wetsvoorstel in één overzicht schematisch weergegeven. Daarna zullen wij de diverse onderdelen van het wetsvoorstel nader toelichten. Wij hebben daarbij de ontwerp-toelichting op de conceptregeling teruggebracht tot de kern. De volledige conceptregeling en ontwerp-toelichting kunt u vinden op https://www.internetconsultatie.nl/verandering_inburgering

Wat is de aanleiding?

Nederland kent sinds 1996 inburgeringsbeleid. In de afgelopen decennia hebben verschillende visies op inburgering en voortschrijdend inzicht over hoe nieuwkomers het best en het snelst volwaardig deel uit kunnen gaan maken van de Nederlandse samenleving geleid tot een groot aantal wijzigingen in het beleid. Ondanks al die wijzigingen is er nog steeds geen sprake van een stelsel waarin inburgeringsplichtigen adequaat en snel het gewenste einddoel bereiken. Daarom is een nieuw wetsvoorstel in voorbereiding.

Wat wordt met het wetsvoorstel beoogd?

Met het wetsvoorstel wordt beoogd dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk de taal leren, richting werk worden geactiveerd en volwaardig aan de Nederlandse samenleving gaan deelnemen. Aan tijdigheid, snelheid, maatwerk, dualiteit en kwaliteit wordt grote waarde gehecht. In de figuur wordt het nieuwe stelsel schematisch weergegeven. Hierna worden de verschillende onderdelen toegelicht.

* taal in combinatie met participatie

Wat is de doelgroep?

Net zoals in het huidige stelsel zijn vreemdelingen die in het bezit zijn van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd en die anders dan voor een tijdelijk doel in Nederland verblijven inburgeringsplichtig. Het gaat hierbij om:

- Asielstatushouders
- Gezinsmigranten
- Overige migranten (o.a. geestelijk bedienaren en vreemdelingen met een verblijfsvergunning voor een niet-tijdelijk humanitair verblijfsdoel)

Omdat gezinsmigranten en overige migranten een andere startpositie hebben, wijkt hun inburgeringstraject op onderdelen af van dat van asielstatushouders.

Hoe ziet het inburgeringstraject eruit?

Het inburgeringstraject bestaat voor de inburgeringsplichtige uit de volgende wettelijk verplichte onderdelen:

- Het binnen 18 maanden afronden van het ParticipatieVerklaringsTraject (PVT)
- Het binnen 18 maanden afronden van de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)
- Het binnen drie jaar afronden van één van onderstaande inburgeringsroutes:
 - B1-route
 - Onderwijsroute
 - Zelfredzaamheidsroute (Z-route)

De genoemde termijnen starten op het moment van inschrijving van de inburgeringsplichtige in de Basisregistratie Personen van de gemeente Papendrecht.

Om het inburgeringstraject succesvol af te ronden worden daarnaast de volgende instrumenten ingezet:

- Voorinburgering
- Brede intake inclusief leerbaarheidstoets
- Persoonlijk Plan Integratie en Participatie (PIP)
- Maatschappelijke begeleiding
- Ontzorgen
- Keurmerk Stichting Blik op Werk
- Inspectie van het onderwijs
- Handhaving

In de figuur wordt aangegeven aan welke subdoelen deze instrumenten een bijdrage leveren.

Wat houdt de voorbereiding op inburgering in?

Een tijdige start van de inburgering is cruciaal om ervoor te zorgen dat inburgeringsplichtigen vanaf het begin meedoen in de maatschappij. Door al in het AZC te starten met het leren van de taal en de oriëntatie op de Nederlandse samenleving en arbeidsmarkt (de zogenaamde voorbereiding op inburgering of voorinburgering) hebben inburgeringsplichtige asielstatushouders eenmaal in de gemeente al een basis waarop ze voort kunnen bouwen. Het programma bestaat naast Nederlandse taalverwerving uit individuele begeleiding en heeft aandacht voor Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM) en arbeidsmarkt en participatie.

Wat houdt de brede intake in?

Door middel van een brede intake, die verplicht wordt voor elke inburgeringsplichtige, wordt een beeld gevormd van de startpositie en de ontwikkelmogelijkheden van de inburgeringsplichtige op het gebied van inburgering en participatie. De gemeente neemt de brede intake af om vervolgens zoveel mogelijk in samenspraak met de inburgeringsplichtige invulling te geven aan het inburgeringstraject.

Het oproepen van de inburgeringsplichtige voor het afnemen van de brede intake vindt zo snel mogelijk plaats nadat de inburgeringsplichtige in beeld komt bij de gemeente. In het geval van gezinsmigranten en overige migranten is dit het moment van inschrijving in de gemeente. In het geval van inburgeringsplichtige asielstatushouders, is dit het moment van koppeling van de inburgeringsplichtige aan de gemeente waar de inburgeringsplichtige zal worden gehuisvest.

Gemeenten mogen grotendeels zelf bepalen hoe de brede intake vormgegeven wordt. Wel zal nog bij of krachtens amvb op hoofdlijnen vastgelegd worden welke onderwerpen aan bod moeten komen tijdens de brede intake.

Wat houdt het persoonlijk Plan Integratie en Participatie in?

Op basis van de brede intake wordt bepaald welke inburgeringsroute een inburgeringsplichtige gaat volgen, op welke wijze de inburgeringsplichtige wordt ontzorgd en op welke wijze de inburgeringsplichtige wordt begeleid. Dit wordt door de gemeente vastgesteld in een persoonlijk Plan Integratie en Participatie (PIP). Het PIP heeft de vorm van een beschikking en is zowel voor de inburgeringsplichtige als de gemeente niet vrijblijvend. Bij niet nakomen van het PIP kan worden gehandhaafd door middel van een bestuurlijke boete. De inburgeringsplichtige heeft op zijn beurt de mogelijkheid om bestuursrechtelijke middelen (bezwaar en beroep) in te zetten als het PIP niet overeenkomt met de verwachtingen en afspraken die tijdens de brede intake zijn gemaakt. Als blijkt dat de vastgestelde inburgeringsroute onvoldoende aansluit bij de capaciteiten en persoonlijke situatie van de inburgeringsplichtige bestaat eenmalig de mogelijkheid om in samenspraak met de inburgeringsplichtige te bepalen dat de inburgeringsplichtige via een andere leerroute aan de inburgeringsplicht dient te voldoen.

Bij gezinsmigranten en overige migranten maken beslissingen op grond van de Participatiewet (zoals het ontzorgen) geen onderdeel uit van het PIP.

Wat houdt het ParticipatieVerklaringsTraject in?

Het ParticipatieVerklaringsTraject (PVT) is een verplicht onderdeel van de inburgering, dat binnen 18 maanden moet worden afgerond. Het doel van het PVT is kennisnemen van de Nederlandse normen en waarden. Het PVT kent een duur van minimaal 12 uur en bestaat uit:

- Het volgen van een workshop over Nederlandse normen en waarden (inclusief een excursie of activiteit waarin aandacht wordt besteed aan een kernwaarde en deze kernwaarde praktisch wordt vertaald)
- Het ondertekenen van de participatieverklaring

Wat houdt de Module Arbeidsmarkt en Participatie in?

De Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) heeft als doel dat inburgeringsplichtigen vroegtijdig bekend raken met de Nederlandse arbeidsmarkt. Binnen de MAP brengt de inburgeringsplichtige de eigen competenties en arbeidskansen in beeld. Dit wordt gecombineerd met het opdoen van praktische ervaring op de (lokale) arbeidsmarkt. De MAP moet binnen 18 maanden na aanvang van de inburgeringstermijn worden afgerond.

Welke inburgeringsroutes zijn er?

In het nieuwe stelsel is sprake van drie leerroutes ofwel inburgeringsroutes:

- B1-route
- Onderwijsroute
- Zelfredzaamheidsroute (Z-route)

Op basis van de brede intake wordt bepaald welke route de inburgeringsplichtige gaat volgen. De te volgen inburgeringsroute en de wijze waarop de inburgeringsplichtige gedurende het inburgeringstraject wordt begeleid wordt vastgelegd in het PIP.

Wat houdt de B1-route in?

De B1-route is gericht op het beheersen van het Nederlands als tweede taal (Nt2) op niveau B1. Wanneer de vergunningsplichtige slaagt voor het centraal examen voor de onderdelen lezen, luisteren, schrijven en spreken op B1-niveau en Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM) en heeft voldaan aan het PVT en de MAP wordt binnen deze leerroute aan de inburgeringsplichtige voldaan. Als blijkt dat niveau B1 niet (op alle onderdelen) haalbaar is, is het mogelijk om (onderdelen van) het inburgeringsexamen op niveau A2 te doen.

Wat is de onderwijsroute?

De onderwijsroute bestaat uit een taalschakeltraject waarin de inburgeringsplichtige niet alleen de Nederlandse taal leert op minimaal niveau B1 maar tegelijkertijd zo goed mogelijk wordt voorbereid op de instroom in het Nederlands middelbaar of hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs. Het taalschakeltraject wordt zodanig ingericht dat het goed aansluit op de beoogde vervolgopleiding. Het taalschakeltraject is een voltijds traject dat bestaat uit naar verwachting 1.000 uur taallessen Nederlands in combinatie met andere vakken en vaardigheden (ongeveer 500 uur) zoals rekenen, Engels en

computervaardigheden. Verder zal er tijdens het schakeltraject aandacht zijn voor de ontwikkeling van competenties die benodigd zijn om succesvol in het kunnen stromen in het Nederlandse onderwijs en de Nederlandse arbeidsmarkt. Ook zullen KNM en arbeidsmarktorientatie verplichte onderdelen vormen van het taalschakeltraject. Met het succesvol afronden van het taalschakeltraject en het voldoen van het PVT hebben inburgeringsplichtigen die de onderwijsroute volgen voldaan aan hun inburgeringsplicht. Het vervolgonderwijs maakt geen onderdeel uit van de inburgeringsplicht.

Voor de onderwijsroute wordt een leeftijdsgrens gehanteerd. De inburgeringsplichtige die de onderwijsroute wil volgen mag de leeftijd van 28 jaar nog niet hebben bereikt. Dit heeft ermee te maken, dat instroom in het vervolgonderwijs plaats moet vinden voor de 30^e verjaardag, omdat anders geen aanspraak gemaakt kan worden op studiefinanciering en men het vervolgonderwijs over het algemeen niet kan bekostigen.

Wat houdt de zelfredzaamheidsroute in?

De zelfredzaamheidsroute is bedoeld voor inburgeringsplichtigen bij wie tijdens de brede intake wordt vastgesteld dat zij veel moeite zullen hebben met het leren van de Nederlandse taal en voor wie B1 en ook A2 niveau niet haalbaar lijkt. De zelfredzaamheidsroute vervangt de mogelijkheid om van de inburgeringsplicht ontheven te worden op grond van aantoonbaar geleverde inspanningen en zorgt ervoor dat ook deze groep inburgeringsplichtigen een passend aanbod naar vermogen krijgen gericht op zelfredzaamheid en meedoen in onze samenleving waarmee ook deze groep beter wordt voorbereid op hun toekomst in Nederland. Het is een intensief traject waarbij gestreefd wordt naar kennis van de Nederlandse taal op tenminste A1 niveau (800 uur), zelfredzaamheid in de samenleving, activering, participatie, PVT en MAP (800 uur). Inburgeringsplichtigen in de zelfredzaamheidsroute hebben aan hun inburgeringsplicht voldaan als zij hebben voldaan aan de invulling van hun traject zoals dat in het PIP is vastgelegd, het PVT hebben afgerond en MAP succesvol hebben afgesloten. Een eindgesprek vormt een verplicht onderdeel van de zelfredzaamheidsroute. Dit eindgesprek is nodig omdat er in de zelfredzaamheidsroute, in tegenstelling tot de andere twee leerroutes, geen examenverplichting geldt op basis waarvan bepaald kan worden of de inburgeringsplichtige heeft voldaan aan de inburgeringsplicht.

Wat houdt ontzorgen in?

Het doel van ontzorgen is te voorkomen dat onzekerheid over de financiële positie in de beginfase van het inburgeringstraject afleidt van inburgering. Er is voor gekozen om voor inburgeringsplichtige asielstatushouders gedurende een periode van zes maanden na vestiging in de gemeente een vorm van ontzorgen door de gemeente verplicht te stellen. De zes maanden gaan in op het moment dat recht van bijstand ontstaat. Indien nodig kan de termijn worden verlengd. De verplichte ontzorging bestaat uit het vanuit de bijstandsuitkering betalen van de huur, de rekeningen voor gas, water en stroom en de verplichte zorgverzekering. Indien een asielstatushouder niet wil meewerken aan de ontzorgingsverplichting kan de gemeente deze verplichting op grond van de Participatiewet handhaven.

Wat houdt maatschappelijke begeleiding in?

Omdat asielstatushouders zich over het algemeen niet of nauwelijks hebben kunnen voorbereiden op hun komst naar Nederland, hecht de overheid eraan dat zij bij de verhuizing vanuit het AZC naar de gemeente in de eerste fase van hun verblijf worden begeleid en ondersteund bij het regelen van praktische zaken en bij de kennismaking met de Nederlandse samenleving en specifieke lokale omgeving. Door middel van de maatschappelijke begeleiding krijgen zij in de eerste periode van verblijf na vestiging in de gemeente ondersteuning en begeleiding in praktische zaken en voorlichting over leefgebieden en maatschappelijke instituties van de Nederlandse samenleving. Het gaat hierbij om thema's als werk, inkomen, gezondheid, onderwijs en opvoeding. De begeleiding en hulp van asielstatushouders is gericht op het vergroten van de kennis hoe de Nederlandse samenleving praktisch is georganiseerd en staat ten dienste van het versterken van de zelfredzaamheid en participatie van de inburgeringsplichtige.

Gezinsmigranten en overige migranten komen niet in aanmerking voor maatschappelijke begeleiding.

Wat als een inburgeringsplichtige niet aan zijn verplichtingen voldoet?

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) kan boetes opleggen als de inburgeringsplichtige verwijtbaar niet binnen de termijn aan de inburgeringsplicht heeft voldaan.

In de nieuwe Wet inburgering zijn ook voor gemeenten mogelijkheden opgenomen om te handhaven als een inburgeringsplichtige niet aan zijn verplichtingen uit het PIP voldoet.

Wat is de rol van de gemeente?

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is en blijft verantwoordelijk voor de inrichting en de werking van het inburgeringsstelsel als geheel. En de inburgeringsplichtige is en blijft zelf verantwoordelijk voor zijn inburgeringstraject. Wel krijgt de gemeente de regie over de uitvoering van de inburgering. In het geval van asielstatushouders krijgen gemeenten de regie over de uitvoering van de inburgering al op het moment dat de asielstatushouder aan een gemeente wordt gekoppeld en niet pas wanneer de asielstatushouder zich daar daadwerkelijk vestigt. In het geval van gezinsmigranten en overige migranten krijgt de gemeente de regie zodra de inburgeringsplichtige als zodanig in beeld komt bij de woongemeente.

De taken die de gemeente krijgt, zijn:

- Het afnemen van een brede intake
- Het opstellen van een persoonlijk Plan Participatie en Integratie
- Het aanbieden van maatschappelijke begeleiding
- Het aanbieden van inburgeringsaanbod aan asielstatushouders
- Het periodiek contact leggen met de inburgeringsplichtige om de voortgang van de inburgering op basis van het PIP te bespreken
- Het aanbieden van het PVT
- Het aanbieden van de MAP

Wat is de rol van de regio?

In het wetsvoorstel is er voor gekozen om gemeentelijke samenwerking niet te verplichten. Wel is er sprake van een aanwijzingsbevoegdheid met betrekking tot gemeentelijke samenwerking op het moment dat gemeenten niet tijdig een inburgeringsaanbod doen. Gezien de relatief beperkte omvang van de doelgroep van kleinere gemeenten, zoals Papendrecht, en de noodzakelijke diversiteit van het te realiseren inburgeringsaanbod ligt regionale samenwerking voor de hand en is zelfs (wellicht) noodzakelijk om de inburgeringsplichtige tijdig een op het PIP toegesneden inburgeringsaanbod te doen. Dit betekent overigens niet dat op alle punten van het inburgeringsproces samengewerkt zou moeten worden.

Wat is de rol van andere partners?

In Papendrecht zijn veel partijen betrokken bij de huisvesting, integratie en participatie van statushouders. Hierbij valt te denken aan Woonkracht10, Vluchtelingenwerk, Sterk Papendrecht, Sociale Dienst Drechtsteden en dienst Gezondheid en Jeugd. Ook met de veranderopgave inburgering hebben wij hun inzet hard nodig. Wat de rol van de andere partners precies wordt, is op dit moment nog niet duidelijk.

Hoe ziet het financiële kader eruit?

Zoals het er nu naar uitziet stelt het Rijk een macrobudget voor inburgering vast dat meerdere deelbudgetten omvat:

- Budget ter financiering van inburgeringsvoorzieningen door gemeenten
Dit budget dient ter financiering van de inburgeringsvoorzieningen die gemeenten inzetten bij de uitvoering van hun inburgeringstaak, namelijk maatschappelijke begeleiding, PVT, MAP, de invulling van de leerroutes en eventuele meetinstrumenten of externe expertise die wordt gebruikt bij de uitvoering van de brede intake. Het budget ter financiering van de inburgeringsvoorzieningen zal worden uitgekeerd door middel van een specifieke uitkering. Gemeenten dienen zich jaarlijks via de SiSa-bijlage aan het Rijk te verantwoorden over de rechtmatige besteding van het toegekende budget ter financiering van inburgeringsvoorzieningen. Voor zover op basis van de verantwoording van de gemeenten aan het Rijk wordt vastgesteld dat de inburgeringsmiddelen onrechtmatig zijn besteed, worden deze door het Rijk van de gemeente teruggevorderd.
- Budgetten ter financiering van uitvoeringskosten bij gemeenten en andere uitvoeringsorganisaties

Voor de (apparaats)kosten bij gemeenten die verband houden met de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering ontvangen gemeenten een uitkering via het gemeentefonds. De daartoe benodigde middelen zullen bij inwerkingtreding van de wet structureel worden overgeboekt vanuit het macrobudget naar het gemeentefonds. De bijdragen aan andere uitvoeringsorganisaties, zoals COA en DUO, blijven binnen het macrobudget op de begroting van SZW staan.

De regering is voornemens om het budget ter financiering van inburgeringsvoorzieningen te verdelen op basis van zowel inputfactoren (gemeenten die een zwaardere inburgeringstaak hebben, krijgen relatief meer middelen toegekend) als op grond van door gemeenten geleverde prestaties. Met dit laatste wordt beoogd de gemeenten te stimuleren om de juiste randvoorwaarden te creëren voor de gewenste prestaties. De financieringssystematiek staat echter op dit moment ter discussie.

Hoe ziet de planning eruit?

De nieuwe Wet inburgering treedt naar verwachting op 1 januari 2021 in werking.

De komende periode staat in het teken van voorbereiding op de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. Zo hebben wij als regio van het Ministerie van SZW financiële middelen toegekend gekregen voor het uitvoeren van een pilot naar duale trajecten voor kwetsbare groepen. Op dit moment wordt een aanvraag uitgewerkt om ook financiële middelen te ontvangen voor een pilot naar het ontzorgen van statushouders. Daarnaast zijn wij in overleg met onze partners over hoe wij vorm gaan geven aan de nieuwe Wet Inburgering.

Wij vertrouwen erop dat wij voor dit moment voldoende hebben geïnformeerd en zullen u uiteraard op de hoogte houden van ontwikkelingen in dit dossier.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,
de secretaris,

R. van Netten

de burgemeester,

A.J. Moerkerke

Drechtsteden

Postbus 619 3300 AP Dordrecht

Colleges van burgemeester en wethouders van de
Drechtstedengemeenten

Bezoekadres:
Spuiweg 5
3311 GT Dordrecht

IBAN: NL66BNGH0285127853
BIC: BNGHNL2G

Telefoon: 078-770 7162

E-mail: k.elhajri@drechtsteden.nl

Bijlage(n): 1

Behandeld door: K. Elhajri
Onderwerp: Uitvoering Wet inburgering 2021

Datum: 12 november 2019
Ons kenmerk: BDR/19/2379075
Uw kenmerk: n.v.t.

Geacht college,

Nieuwe Wet inburgering

Op 1 januari 2021 treedt de nieuwe Wet inburgering in werking. Met deze nieuwe wet wordt inburgering nadrukkelijk gepositioneerd als onderdeel van het brede sociaal domein. Doel is om werk en participatie, integratie en inburgering in samenhang vorm te geven en de uitvoering van inburgering en de Participatiewet in één hand te brengen.

Positionering van verantwoordelijkheid voor uitvoering

Het is aan de gemeenteraden van de Drechtsteden om te besluiten of zij de Wet inburgering zelf willen uitvoeren of deze regionaal willen beleggen – of elders. Een definitief standpunt van alle raden hierover is echter wel begin 2020 nodig, om nog in het eerste kwartaal 2020 te kunnen starten met de regionale implementatie van de Wet. Deze tijd is hard nodig om de nieuwe taak kwalitatief vorm te geven en zaken rond te krijgen. Een voorbeeld is de inkoop van inburgeringslessen; hiervan geeft het Servicecentrum Drechtsteden aan minimaal 9 maanden nodig te hebben.

Met deze brief verzoekt het Drechtstedenbestuur uw college dan ook om uw gemeenteraad voor te leggen om standpunt in te nemen over het al dan niet regionaal beleggen van de uitvoering van de Wet inburgering vanaf 1 januari 2021.

Overwegingen

In deze brief willen wij u kort enkele overwegingen meegeven die u kunt meenemen in de bepaling van uw standpunt. In de bijlage van deze brief zijn deze meer uitgebreid weergegeven.

Zo is het nadrukkelijk de bedoeling van de wetgever dat de regie op het gehele integratie-, werk-, inkomen- en participatiedossier in één hand wordt gebracht. Alleen zo is een optimale samenhang tussen de verschillende domeinen te organiseren. Omdat de uitvoering van de Participatiewet in de Drechtsteden bij de regio is belegd, ligt het voor de hand om ook de Wet inburgering daar te laten uitvoeren.

Voor gemeenten is het belangrijk de regie op inburgering zo dicht mogelijk bij de inwoner te brengen. Het regionaal beleggen van inburgering kan dan aanvoelen als het verder weg organiseren van deze taak. Echter het regionaal beleggen van de regie op inburgering biedt volop kansen tot verbinding met het lokale veld en aanbod.

Een mooi voorbeeld hiervan is het project Impuls Statushouders, waartoe de regio ruim drie jaar geleden heeft besloten. In dit project wordt met de combinatie van veel kennis en een goede samenwerking tussen de regio, lokale gemeenten en maatschappelijke partners bereikt dat statushouders zich zo goed mogelijk nestelen in de samenleving. Ook hier is de samenhang tussen participatie en inburgering effectief gebleken.

De kennis en methodische expertise die gedurende de afgelopen jaren is opgedaan, vormen daarnaast een stevige basis voor het nieuwe inburgeringsstelsel.

Tot slot dient ook de praktische uitvoerbaarheid van de nieuwe inburgeringstaak te worden overwogen. Het gaat daarbij om verschillende onderdelen uit het nieuwe stelsel, zoals de brede intake en het PIP (het persoonlijke Plan Inburgering en Participatie), het financieel ontzorgen en de inkoopfunctie van gemeenten - echter ook het beschikken en handhaven op het PIP. Dit zijn zaken die reeds tot de dagelijkse praktijk van de Sociale Dienst Drechtsteden horen. Het brengen van een 'knip' in de taken van inburgering en participatie heeft op beide onderdelen een negatieve invloed en ligt niet in lijn met wat wordt beoogd met de nieuwe wetgeving.

Gezien deze overwegingen lijkt het ons als Drechtstedenbestuur dan ook een verstandige keuze om de uitvoering van de Wet inburgering bij de regio Drechtsteden te beleggen.

Termijn

Rekening houdend met de nodige tijd voor een tijdige implementatie van de Wet inburgering, vraagt het Drechtstedenbestuur de gemeenteraden om niet later dan 1 maart 2020 hun standpunt ten aanzien van de positionering van de Wet inburgering kenbaar te maken aan het Drechtstedenbestuur.

Vervolg

Indien uw gemeenteraad en de overige Drechtstedelijke gemeenteraden zich positief uitspreken over het in gezamenlijkheid uitvoeren en dus regionaal beleggen van de uitvoering van de Wet inburgering, dan zal aan bij de eerstvolgende aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden per 1 januari 2021 als artikel 6 lid 3 sub g worden toegevoegd 'Wet Inburgering'; hiermee leggen de gemeenteraden de verantwoordelijkheid voor deze taak bij het openbaar lichaam Drechtsteden.

Hoogachtend,
het Drechtstedenbestuur,

drs. C.H.W.M. Post MCM
secretaris

mr. A.W. Kolff
voorzitter

Bijlage:

Overzicht overwegingen Drechtstedenbestuur.

Kopie aan:

- Leden van de Drechtraad
- Leden van het Drechtstedenbestuur

Bijlage: Overwegingen rondom uitvoering Wet inburgering

In deze bijlage wordt een aantal overwegingen geschetst die de gemeenteraden van de Drechtsteden kunnen meenemen in hun besluit omtrent de uitvoering van de Wet inburgering. Daarnaast worden de belangrijkste onderdelen uit het door de wetgever beoogde stelsel toegelicht.

Overwegingen

Integraal werken is conform bedoeling wetgever

Het hogere doel van het nieuwe inburgeringsstelsel, is om inburgeraars op een betere en snellere manier volwaardig mee te laten doen in de samenleving, door gemeenten beter te equiperen en in stelling te brengen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de wetgever wil dat de regie op het gehele integratie-, werk, inkomen- en participatiedossier in één hand wordt gebracht. Alleen zo is een optimale samenhang tussen de verschillende domeinen te organiseren, waarbij de statushouder en zijn PIP centraal staan. Zodoende worden onnodige schotten en overdrachtmomenten voorkomen. Het separaat beleggen van de regie op inburgering en participatie zorgt ervoor dat de inwoner verschillende 'regisseurs' krijgt voor onderwerpen die direct in elkaars verlengde liggen. Hierdoor wordt het voor beide regisseurs moeilijk om volledige regie te voeren. Hierin schuilt het risico dat er geen echte grip op het gehele inburgeringsproces komt, wat voor de inburgeraar tot versnippering kan leiden.

Voortborduren op samenwerking en ervaringen Impuls Statushouders

De Drechtsteden hebben al eerder gemeend dat de samenhang tussen participatie en inburgering zeer belangrijk is. Om die reden is in 2016 het idee ontstaan om als regio gezamenlijk op te trekken, zodat de grote groep statushouders die instroomde (en nog altijd instroomt) zich zo goed mogelijk nestelt in de samenleving. Inmiddels loopt het project Impuls Statushouder ruim drie jaar en heeft zich in deze tijd een uitvoeringspraktijk ontwikkeld, waarmee met de combinatie van veel kennis en een goede samenwerking tussen de regio, de lokale gemeenten en de maatschappelijke partners, mooie resultaten worden geboekt.

Zo zijn er in 2018 liefst 228 statushouders uit de uitkering geholpen, grotendeels middels werk en scholing. In 2019 staat de teller tot september op 169 beëindigingen. Hiermee is de uitstroom uit de bijstand van statushouders in de Drechtsteden de afgelopen twee jaar groter dan de instroom. De inzet vanuit Impuls Statushouders is dan ook effectief gebleken, omdat het regionale en het lokale aanbod hierin goed op elkaar aansluiten. Hier is de afgelopen jaren veel in geïnvesteerd.

De kennis en methodische expertise die gedurende de afgelopen jaren is opgedaan, vormen een stevige basis voor het nieuwe inburgeringsstelsel. Het kan echter nog beter. Immers, in de uitvoering heeft men geen regie gehad op het inburgeringsproces en heeft men enkel direct kunnen sturen op het participatiedossier. Door hier de regiefunctie op inburgering aan toe te voegen, is de verwachting dat de regionale samenwerking tot nog betere resultaten zal leiden. De bedoeling van de wetgever om het nieuwe stelsel in een robuust systeem vorm te geven, zou hiermee ook recht worden gedaan. Wanneer niet wordt voortgebouwd op de praktijk van de afgelopen jaren, gaat dit ten koste van de waardevolle structuren, inzichten en relaties die ontwikkeld zijn. Bovendien zou dit de nodige frictiekosten met zich meebrengen.

Praktische uitvoerbaarheid

Een overweging die pleit voor het regionaal beleggen van de uitvoering van de Wet inburgering is gelegen in de praktische uitvoerbaarheid van de nieuwe inburgeringstaak. Hiermee wordt met name bedoeld op de verschillende onderdelen uit het nieuwe stelsel, bijvoorbeeld de brede intake en het PIP, het financieel ontzorgen en de inkoopfunctie van gemeenten. Ter illustratie wordt de brede intake en het PIP uitgelicht. Het PIP krijgt de vorm van een beschikking en bevat ook de verplichtingen vanuit de Participatiewet. Dit maakt het mogelijk voor gemeenten om het niet nakomen van het PIP te handhaven op basis van een bestuurlijke boete uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Zowel het beschikken als het handhaven zijn voor de Sociale Dienst Drechtsteden bekende procedures. Het lokaal beleggen van dit element betekent dat dit per gemeente anders wordt uitgevoerd. Het is de vraag of er bij lokale uitvoering tot een daadwerkelijk integraal Plan Inburgering en Participatie (PIP) kan worden gekomen, als de verplichtingen uit het Participatiewet-onderdeel door een andere organisatie worden vastgesteld. Hierdoor blijft er een knip bestaan tussen inburgering en participatie, wat een negatieve invloed zal hebben op zowel de inburgering als participatie. In het nieuwe stelsel wordt juist geprobeerd om deze knip weg te organiseren.

Wat betreft het financieel ontzorgen en het voeren van contractmanagement op ingekochte voorzieningen; deze functies behoren reeds tot de dagelijkse praktijk van de Sociale Dienst Drechtsteden en kunnen tegen minimale implementatiekosten worden toegepast op het inburgeringsdossier.

Verbinding lokaal/regionaal

Voor gemeenten is het belangrijk de regie op inburgering zo dicht mogelijk bij de inwoner te organiseren. Dit maakt dat een aantal gemeenten in de Drechtsteden de nieuwe Wet inburgering graag lokaal willen verankeren. Voor deze gemeenten voelt het regionaal beleggen van inburgering als het verder weg organiseren van deze taak. Echter het regionaal beleggen van de regie op inburgering biedt volop kansen tot verbinding met het lokale veld en aanbod. Dit sluit aan op de beweging die reeds is ingezet door de sociale dienst, zowel in de aanpak Impuls Statushouders als in het algemeen.

Ook in het wetsvoorstel wordt aangespoord tot regionale samenwerking, zodat er ook op geografisch niveau een congruente en effectieve uitvoeringspraktijk ontstaat. Hiertoe zal de minister een aanwijzingsbevoegdheid opnemen in de wet, waarmee gemeenten door de minister kunnen worden verplicht om op regionaal niveau samen te werken. Van deze bevoegdheid wordt in het eerste jaar dat het nieuwe stelsel van kracht is geen gebruik gemaakt. Gemeenten krijgen de tijd om elkaar op te zoeken en de samenwerking aan te gaan. De Drechtsteden hebben daarin een voorsprong ten opzichte van andere regio's, omdat er al regionaal wordt samengewerkt. Zo heeft de regionale uitvoering van onder andere de Participatiewet al gezorgd voor veel kennis, expertise en efficiëntie op het sociaal domein, die makkelijk kan worden ingezet voor de uitvoering van de Wet inburgering. Het is dan ook goed om in lijn met de wens van de wetgever, maar vooral ook in lijn met de praktijk van de afgelopen jaren, te handhaven en versterken wat er in de regio aan kennis en slagkracht is opgebouwd. Hiermee wordt een succesvolle uitvoering van de Wet inburgering geborgd.

Financiën nog onderwerp van gesprek

Het financieel kader van de nieuwe Wet inburgering is nog onderwerp van gesprek, omdat gemeenten van mening zijn dat de beschikbare middelen vooralsnog onvoldoende zijn. Uit de conceptwettekst blijkt dat de resultaten die gemeenten halen met de uitvoering van de inburgeringstaken worden meegewogen in de verdeling van de beschikbare middelen. Dit wordt vormgegeven door een deel van het inburgeringsbudget over gemeenten te verdelen op basis van resultaten. Hiermee worden gemeenten die bovengemiddelde prestaties leveren financieel beloond met relatief meer te besteden budget. Andersom ontvangen gemeenten die relatief slecht presteren minder budget. Bij goed presteren valt te denken aan het aantal mensen dat succesvol is ingeburgerd en dus de leerroute succesvol hebben afgesloten. Hierbij geeft de minister aan dat gemeenten niet alleen vanuit de nieuwe inburgeringswet financieel worden geprikkeld tot het leveren van de gewenste inburgeringsprestaties, maar ook vanuit de Participatiewet. Een snelle en adequate inburgering verhoogt immers de kansen op betaald werk. Met een effectieve uitvoering van de nieuwe inburgeringswet kan een gemeente op termijn besparen op de kosten van bijstandsuitkeringen. Dit pleit dus juist voor het organiseren van inburgering op regionale schaal in samenhang met de Participatiewet,

Belangrijkste onderdelen vanuit de nieuwe wetgeving

1. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de inkoop van inburgeringstrajecten

Een belangrijk punt van kritiek op het huidige stelsel is dat er onvoldoende samenhang is tussen integratie in de samenleving en integratie op de arbeidsmarkt. Door gemeenten verantwoordelijk te maken voor het inkopen van inburgeringscursussen, kan meer grip worden gehouden op het inburgeringsproces, waarmee vervolgens de samenhang met de participatie op de arbeidsmarkt, waarvan de regie reeds bij gemeenten ligt, beter tot zijn recht komt. Hiermee komt ook een eind aan het huidige leenstelsel, waarbij statushouders zelf verantwoordelijk zijn voor het inkopen van hun inburgeringsaanbod en hiervoor een bedrag van maximaal €10.000,- kunnen lenen.

2. Gemeenten stellen per statushouder een ontwikkelplan op

De gemeente stelt samen met de inburgeraar binnen zes weken na huisvesting een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) op. Hiermee wordt beoogd meer maatwerk te bieden aan de individuele inburgeraar. Immers, de een is analfabeet, terwijl de ander universitair is opgeleid. Het PIP bevat de rechten en plichten vanuit zowel de Inburgeringswet als de Participatiewet. In de Memorie van Toelichting zegt de wetgever hierover:

'Bij het PIP worden, als de inburgeringsplichtige bijstandsgerechtigd is, ook de beschikking(en) die is/zijn genomen in het kader van ontzorgen en overige relevante onderdelen van de Participatiewet gevoegd. Al deze onderdelen van het PIP worden toegesneden op de situatie en behoefte van de inburgeringsplichtige. Dit vergt van gemeenten een integrale aanpak waarbij inburgering zoveel mogelijk wordt verbonden met de overige relevante beleidsterreinen binnen het sociale domein' (p. 6).

Er is dus een directe koppeling met de uitvoering van de Participatiewet. Om tot een PIP te komen, vindt een brede intake plaats die al start wanneer de statushouder nog in het AZC verblijft. Eenmaal woonachtig in de gemeente wordt de brede intake verder afgerond. Aansluitend op het PIP is de gemeente verplicht een inburgeringsaanbod te doen, waarbij dus rekening wordt gehouden met alle (on)mogelijkheden van de statushouder. Hierbij kan worden gekozen uit drie routes: onderwijsroute (gericht op het volgen van vervolgonderwijs), reguliere inburgeringsroute (gericht op het behalen van het examen) en de Z-route (gericht op zelfredzaamheid in de maatschappij).

3. Gemeenten worden verantwoordelijk voor het financieel ontzorgen en coachen van de statushouder

Een ander onderdeel uit het nieuwe stelsel is het financieel ontzorgen van de statushouder. In de praktijk betekent dit dat gedurende de eerste periode (6 maanden) na huisvesting, de vaste lasten zoals huur en energie, betaald worden uit de bijstandsuitkering. De statushouder ontvangt dan enkel nog leefgeld en daar bovenop de toeslagen van bijvoorbeeld de Belastingdienst. Indien nodig kan deze ontzorging op basis van individuele afspraken worden verlengd. Naast het praktisch ontzorgen, wordt de gemeente ook verantwoordelijk voor het begeleiden en coachen van statushouders in omgang met financiën, zodat de financiële zelfredzaamheid toeneemt.

4. Intensievere handhaving op inzet en resultaat

In het nieuwe stelsel worden statushouders op verschillende manieren ontzorgd. Hier staat tegenover dat inburgeraars die zich onvoldoende inzetten meer sancties krijgen vanuit een intensievere handhaving. De Participatiewet zal hierop worden aangepast.

Drechtstedenbestuur
Postbus 619
3300 AP Dordrecht

datum 06-03-2020
behandeld door R. Leuris
ons kenmerk
doorkiesnummer
onderwerp Veranderopgave
Inburgering

Geacht bestuur,

Naar verwachting zal op 1 januari 2021 de nieuwe Wet inburgering in werking treden. Als gevolg van deze stelselwijziging krijgen de gemeenten de regie over de uitvoering van de inburgering en worden onderstaande taken bij de gemeenten belegd:

- Het afnemen van een brede intake
- Het opstellen van een persoonlijk Plan Participatie en Integratie (PIP)
- Het aanbieden van maatschappelijke begeleiding
- Het aanbieden van inburgeringsaanbod aan asielstatushouders
- Het periodiek contact leggen met de inburgeringsplichtige om de voortgang van de inburgering op basis van het PIP te bespreken
- Het aanbieden van het ParticipatieVerklaringsTraject)
- Het aanbieden van de Module Arbeidsmarkt en Participatie

Met de nieuwe wet wordt inburgering nadrukkelijk gepositioneerd als onderdeel van het brede sociaal domein. Doel is om werk en participatie, integratie en inburgering in samenhang vorm te geven en de uitvoering van de Wet inburgering en de Participatiewet in één hand te leggen. Omdat u de Participatiewet namens de gemeente uitvoert, heeft u ons op 12 november 2019 schriftelijk geadviseerd om ook de uitvoering van de Wet inburgering per 1 januari 2021 bij de regio Drechtsteden te beleggen en heeft u ons verzocht hierover een standpunt in te nemen.

Op 5 maart 2020 heeft de gemeenteraad besloten de uitvoering van de Wet inburgering vanaf 1 januari 2021 in principe regionaal te beleggen onder de voorwaarden dat:

- de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden de uitvoering voor de gehele doelgroep van de Wet inburgering voor zijn rekening neemt, ook als personen niet (meer) tot het bestand van de Sociale Dienst Drechtsteden behoren;
- de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden de lokale verankering borgt door maatschappelijke organisaties die lokaal werkzaam zijn (zoals Vluchtelingenwerk en Sterk Papendrecht) een rol te geven in het nieuwe inburgeringsstelsel;
- de financiële middelen toereikend zijn.

Wij zien graag uiterlijk 1 juli 2020 of wanneer dat eerder is voorafgaand aan het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden een voorstel tegemoet dat inzichtelijk maakt hoe u hieraan invulling wilt geven en dat in samenspraak met de maatschappelijke organisaties die in Papendrecht werkzaam zijn tot stand is gekomen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouder van Papendrecht,
de secretaris, de burgemeester,

R. van Netten

A.J. Moerkerke